

OD OTOKA HELMAHERA NA SEVERU DO TIMORJA NA JUGU JE ČEZ ŠIRO MOGRINO PACIFIKA RAZTRESENIH NA STOTINE MAJHNIH OTOKOV, KI TVORIJO INDONEZIJSKO PROVINCO MALUKU. KLJUB MAJHNOSTI JE NJIHOVA ZGODOVINA SVETOVNEGA POMENA. TO SO BILI NEKOČ ZNAMENITI ZAČIMBNI OTOKI, O KATERIH SO SANJALI VSI EVROPSKI TRGOVCI; TISTI, KI BI JIH NAŠEL, BI POSTAL NAJBOGATEJŠI ČLOVEK NA SVETU.

Zaklad, katerega cene so bile astronomsko visoke, so bile začimbe. Najbolj iskana med vsemi sta bila nageljnova žbica, po domače klinček, in muškati orešček, ki sta rasla le-tu in nikjer drugje na svetu. Klinčki, brez katerih si danes težko predstavljamo kuhano vino, so nekoč poleg eksotičnega okusa veljali za edino pravo zdravilo proti kuji. Muškati orešček in muškati cvet pa sta bila do iznajdbe hladilnikov nujna za ohranitev mesa v dolgih evropskih zimah. Drevesa slednjega so bila vse do 16. stoletja skrbno varovana skrivnost, saj so rasla le na sila majhnem vulkanskem otočju Banda. Kitajski trgovci, ki so vedeli za skrivno lokacijo teh otokov, so klinčke in muškate oreščke prodajali Arabcem, ti pa so jih po morju in kopnem pripeljali do južnih obal Sredozemlja, kjer so jih evropski trgovci kupovali po vrtočlavih cenah.

ZAČIMBNI ZAKLAD

Odkriti njihov izvor in se izogniti dragim posrednikom je bila želja vseh takratnih evropskih vladarjev, ki so po širnih morjih pošiljali drage osvajalsko-raziskovalne odprave. Prvi so se do bogatega zaklada prebili Portugalci, za njimi Španci, Angleži in nazadnje Nizozemci, ki so z močno vojsko pregnali ostale evropske tekmece, na malih otokih pa po evropskem zgledu zgradili številne mogočne vojaške utrdbe. Na začetku so bili zaslužki z začimbami tudi nekaj tisočodstotni in popolna prevlada nad njimi je bila bistvenega

Otočje BANDA

pomena. Da ne bi prihajalo do črne prodaje začimb konkurenci, so Nizozemci pobili skoraj vse domorodce in na plantaže naselili nizozemske kmete ter pokorne sužnje iz ostalih delov imperija. Za vsak slučaj so uničili še vsa drevesa na ostalih otokih, ki jih niso skrbno nadzorovali. Skoraj 200 let so Nizozemci popolnoma prevladovali pri pridelavi in trgovini z muškatinimi oreščki na otočju Banda, nato pa se je zanimanje zanje v Evropi zmanjšalo in jih je tudi konkurenci uspelo posaditi po ostalih delih sveta.

POZABLJEN VULKANSKI RAJ

Banda je danes popolnoma pozabljeno otočje, skrito v senci aktivnega vulkana, ki se dviga nad majhnim mestom Bandaneira. Od nekdanje slave in burne zgodovine je ostal le spomin, ki se obudi ob pogledu na propadajoče razkošne kolonialne vile in mogočne vojaške utrdbe, obraščene z bujnim tropskim rastjem. Težki topovi, vlihi nekje v Evropi pred par sto leti, pa še vedno nemo štrlijo čez debela kamnita obzidja, le življenje okrog njih je zdaj drugačno. Telefonskega signala ni in edina povezava z zunanjim svetom je velika pol tovorna in pol potniška ladja, ki pripluje mimo enkrat na teden. To je vedno znova glavni dogodek v mestu, zato že več ur pred njenim prihodom v пристanišče pridejo skoraj vsi prebivalci. Ženske postavijo majhne stojnice, kjer za drobiž prodajajo kose slastnih rib, marmelado iz muškatinih oreščkov, banane in ostale domače specialitete. A

mestni vrvež in veselje sta kratkotrajna – ladja se ustavi v mestu le za slabo uro, takoj zatem pa se skoraj v trenutku ceste zopet sprazniijo; vsakdo gre proti svojemu domu in brž je zopet vse po starem. Samo mir in lahkost bivanja, kjer je stres le ena izmed nepoznanih tujk v besednjaku, sta še vedno tam. In ribiči, ki v malih kanujih nalovijo gore rib.

Toda nepopisno bogastvo še vedno ostaja, samo videti ga je treba. Skriva se takoj pod morsk gladino, le masko je potrebno imeti s sabo. Pisan koralni greben okrog Bande je namreč eden najlepših na svetu, pa skoraj nihče ne ve zanj, kot tudi za samo otočje in njegovo bogato zgodovino ne.

